

Boole Cebrine Bir Bakış

Yazan :
H. R. HENLEY

Çeviren :
Ersin ALTANSUNAB
Y. Müh.

1854 senesinde George Boole «Hakikat kanunlarında bir araştırma» adıyla neşrettiği bu-roşürü ile bugün artık Boole cebri olarak bilinen mantık cebri geliştirmişti. Fakat o devirde kendisi bu çalışmalarının kontrol mühendisliği ve sayısal hesaplama sahasında büyük tatbik sahası bulan matematiki araştırma metodlarını kolaylaştıracağını hiç düşünmemişti.

Boole cebriinden geliştirilen (switching) açma—kapama cebri umumiyetle sebebe dayanan oldukça rijit matematik metodları kapsamaktadır. Bizim bu makalede anlatmak istediğimiz cebriin içine girmek değil, basit açma kapama sistemlerinin analiz ve sentezini yapabilmek için lüzumlu bazı kaideleri izah etmektedir.

Açma—kapama sistemleri otomatik telefon santrallerinde olduğu gibi binlerce röleyi ihtiva edebildiği gibi digital computer'lerdeki şekli ile yarı iletgenlerde de meydana gelebilir. Fakat her halükârda mantıki esaslara dayanan açma—kapama operasyonlarını gerçekleştirir Yukarıdaki iki haldede yani genel olarak sistemin herhangi bir andaki durumu ile alakadarız. Bu da iki değer olabilir. Doğru ve yanlış durumları. Yani iletgenlerde gerilim vardır veya yoktur, yahutta devre iletdingir veya değildir durumlarında olduğu gibi.

Farzedinizki A iletgeninin gerilimi ya 10 volt yada 0 volt olabilsin, «A iletgeninin gerilimi 10 voltur.» hükmü 10 voltun bulunup bulunmamasına bağlı olarak doğru veya yanlış bir hüküm olabilir Kolaylık olması bakımından uygun bir sembol seçelim. Meselâ doğru hükmü için I yanlış için O dersek $A = I, A$ hükmünün doğru olduğunu gösterir.

Bir sistemin işlemlerini tarif edebilmek için VE, YAHUT ve DEĞİL hükümlerini de kullanmak zorundayız. Herhangi bir hüküm bu terimlerle ifade edilebilir. Meselâ bir sistemde şu durum bulunabilir. «F iletgeninde 10 voltluk bir çıkış gerilimi yalnız A ve B iletgenleri aynı ve 10 voltluk potansiyelde olduğu zaman ve C iletgenindeki gerilim O ise elde ediliyor». Açıkça görülüyorki bu çeşit sınıflandırmalar çok geniş olabilir. Bu bakımdan sembolik bir metot kullanılmasına zaruret vardır VE, YAHUT ve DEĞİL için normal cebirde

kullandığımız X, +, ve — sembollerini kullanalım.

$A + B$ A yahut B diye okunacaktır.

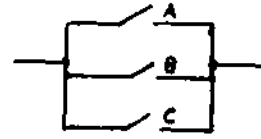
$A \cdot B$ yahut $A \times B$ A ve B diye,

\bar{A} A değil diye okunur.

$1 = 0$ Doğru değil = yanlış demektir.

Bazı cebir sembollerini kullanmamıza rağmen hiç bir şekilde işlemlerimize basit cebir kaidelerini tatbik etmiyeceğiz. Ve cebir kaidelerinin burada bir mânası olmayacaktır.

Röle kontaklarından meydana gelmiş bir mantık devresi alalım, (röle sargısı gösterilmeyecektir.) S ile gösterdiğimiz hüküm şu olsun «Kontaklar üzerinden geçen devre süreklidir.» Eğer bu doğru ise $S = I$ dir. Önce şekil 1'deki paralel A, B ve C kontaklarından meydana gelen devreyi düşünelim.

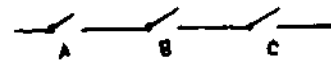

Şekil. 1

Eğer A yahut B yahut C kapalı ise (çalışmış ise) devre süreklidir. Bundan dolayı $F = A + B + C$ yazabiliriz.

Şekil 2 deki seri devre için

$F = A \cdot B \cdot C$ olacaktır.

Şekil. 2

Şimdi faydalı bir vasıta olan doğruluk tablosundan bahsedebiliriz. Doğruluk tablosu A, B, C vs. değişkenlerin ve F neticesinin mümkün olan ihtimallerini gösteren bir tablodur. Meselâ $F = A \cdot B \cdot C$ toksiyonunu nazarı itibare alalım. Bunun doğruluk tablosu şekil 3 de gösterilmiştir. Tablodan görülüyorki eğer $A = B = C = I$ ise $F = I$ dir. Değişkenlerin mümkün olan ihtimallerini bu tabloya doldururken sistematik bir metot arzu edilir. Bu da basit olarak şöyledir:

A	e	C	F
0	0	0	0
1	0	0	0
0	1	0	0
1	1	0	0
0	0	1	0
1	0	1	0
0	1	1	0
1	1	1	0

Sekil.3

Birinci kolon I ve O in teker teker değişimleri yazılarak ikinci kolon I ve O in ikiyeşer değişimleri yazılarak doldurulur. Üçüncü sütun için dörder değişimler n'inci sütun ise (n değişken için) „n-I defa sıfır şeklinde doldurulur.

DEĞİL fonksiyonunun ehemmiyeti röle kon taklarından meydana gelen bir devre ile izah edilebilir. S = A olan bir devremiz olsun. A çalıştığı zaman kapayan bir kontak ise $A = \bar{I}$ olduğunu zaman $S = 1$ dir. Eğer $S = \bar{A}$ ise A = O olduğu zaman $S = \bar{A} = I$ olur, yani kontak çalıştığı zaman devre açılır. (Bu çalışınca açan bir kontak.) Kontaklar şemalarda bir kabule göre. istirahat (çalışmadığı) durumda gösterilir.

A ve \bar{A} in doğruluk tablosu şöyledir:

A	\bar{A}
1	0
0	1

Diğer bir kaide YAHUT ve VE nin kanunudur.

$$A(B + C) = AB + AC \quad (1)$$

$$A + BC = (A + B)(A + C) \quad (2)$$

(1) nolu eşitlik basit cebir kaidelerine benzen, ama diğeri öyle değildir.

Keza VE ve YAHUT izahlarından I ve O için aşağıdaki eşitlikler yazılabilir.

$$1 + 1 = 1 \quad A.A = A$$

$$I + O = I \quad A + A = A$$

$$IXI = I \quad A + I = I$$

$$IXI = I \quad A + I = I$$

$$IXO = O \quad AXI = A$$

Bu eşitlikler doğruluk tablosu kullanılarak tahkik edilebilir.

Görüldüğü gibi bölüm ve çıkarma işlemleri kullanılmamaktadır. Ve keza meselâ $A + BC = A + D$ ise her iki taraftan A çıkarılarak $BC = D$ yazılamaz Böyle işlemler tarif edilmemiştir.

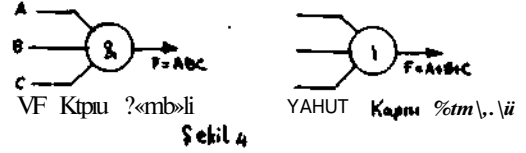
Bu cebirdeki çok mühim bir özellik dualitedir.

I in duali O, A nın duali \bar{A} dir. VE nin duali YAHUTTUR.

$$a) A(B + C) = AB + AC$$

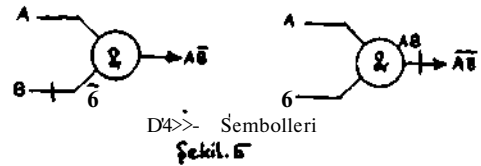
b) $A + BC = (A + B)(A + C)$ eşitliklerinde (a) da + yerine x konursa (b) eşitliği elde edilir. Aynı şey (b) eşitliğinde yapılırsa (a) elde edilecektir. Yukarıdaki kaideler karışık açma - kapama devrelerinin basitleştirilme sinde kullanılır: Bunlarla ilgili misallerle uğraşmadan evvel, mantık işlemlerini diyagram larla tasvir eden daha genel bir yola başvuracağız. Bu usulle şimdiye kadar kullandığımız röle kontaklarına ihtiyaç kalmayacaktır. Esasen açma - kapama cebrihin yatbikatlarının bir çoğunda elektronik elemanlar rölelerden daha çok kullanılmaktadır.

VE ve YAHUT fonksiyonları birkaç giriş ve bir çıkışı olan daireler şeklinde gösterilir.

Şekil 4

Şimdiye kadar devre dediğimiz bu şeylere bundan sonra kapı diyeceğiz. Bundan böyle VE kapısına girişlerin hepsi I ise kapı açıktır. Eğer girişlerin biri veya daha fazlası O ise kapalıdır. HAYIR giriş iletgenlerinden birinin üzerine konulan kısa bir hatla gösterilmiştir. (Şekil 5)

Şekil 5

Fiziki bir mantık fonksiyonu HAYIR işlemini yerine getiriyorsa aşağıdaki sembolle gösterilecektir.

Şimdi birkaç misalle eşitlikleri daha basit benzer formlara düşürmeyi görelim. Buna indirgeme denir.

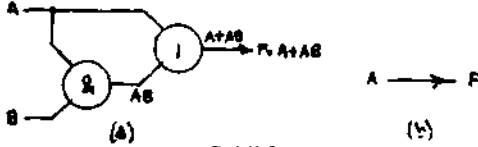
$$\begin{aligned} F &= A + AB \\ &= A.I + AB \\ &= A(B + \bar{B}) + AB \\ &= AB + AB + AB \quad \text{VE için dağıtım kaidelerini kullanarak} \\ &= AB + A\bar{B} \\ &= A(B + \bar{B}) = A.I = A \quad \text{elde edilir.} \end{aligned}$$

Bulunan netice şaşırtıcı bir neticedir. Zira bu demektir ki orjinal devre direkt bağlantı ile yer değiştirebilir. Yani B girişi çıkışa tesir etmemektedir. Bu neticenin doğruluğu doğruluk tablosu ile tahkik edilebilir.

A	B	AB	M M
1	1	1	1
0	1	0	0
1	0	0	0
0	0	0	0

Şekil. €

tik ve son kolonlar aynıdır. Devre direkt bağ Jantı ile yer değiştirebilir. Mantık diyagramı olarak Şekil 7 (a) daki diyagram (b) haline gelmiş oluyor.

Şekil.?

Yukarıdaki ifadenin duvalı olan $A(A+B) = A$ aynı yoldan ispat edilebilir. Diğer dualite teoremlerinde indirgeme için lüzumludur.

$$A(\hat{A} + B) = AB$$

$$A + AB = A + B$$

ikinci eşitlikte

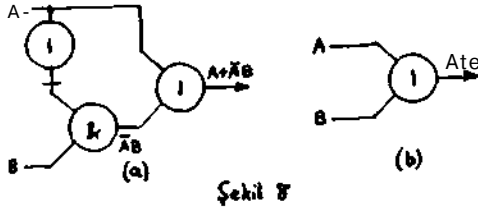
$$A + \hat{A}B = (A + \hat{A})(A + B) \text{ yazılabilir.}$$

(YAHUT'un dağıtım kanununu kullanarak)

$$= I.(A + B)$$

$$= A + B$$

Bunların hepsi doğruluk tablosu kullanılarak tahkik edilebilir. Bu basitleştirme Şekil 8 de gösterilmiştir Burada (a) nın yerini (b) almaktadır. Bu neticeye göre bir VE kapısı ile \bar{A} meydana getiren tertip yerine yukarıda görüldüğü gibi daha az eleman kullanarak büyük bir ekonomi sağlamaktayız.

Şekil 8

De Morgan Teoremi: Bu teorem mantık devrelerinin analiz ve sentezinde kısmende (DEÖİL-VE) ve (DEĞİL-YAHUT) devrelerinin anlaşılmasında çok önemli bir kanundur. Teorem derki:

$$\overline{A \cdot B} = \bar{A} + \bar{B} \text{ dualitesi düşünülürse}$$

$$\overline{A + B} = \bar{A} \cdot \bar{B} \text{ dir.}$$

Bu hükümler Boole cebirinin temel hükümleridir. Bunlardan ilkinin doğruluk tablosu ile tahkik edelim. Tablo Şekil 9 da gösterilmiştir.

A	B	X	i	Â?	Xtf
1	1	0	0	0	0
1	0	1	0	1	1
0	1	0	1	0	1
0	0	1	1	1	1

ŞcUA- 9

Son iki kolon birbirinin aynıdır buda teoremin doğruluğunu tahkik etmektedir, ikinci eşitliğin tahkikini okuyucuya bırakıyoruz. Bundan aşağıdaki eşitlikler türetilir.

$$\overline{AB + CD} = (\bar{A} + \bar{B})(\bar{C} + \bar{D})$$

$$\overline{(A + B)(C + \bar{D})} = \hat{A}\bar{B} + \bar{C}\bar{D}$$

Görüldüğü gibi De Morgan teoremi dualite kaidelerine uyan çok genel bir ifadedir.

S E N T E Z :

Şimdiye kadar öğrendiğimiz bilgilerle çok entran olan kontrol devrelerinin sentezi ile uğraşmaya başlayabiliriz. Burada istediğimiz, belli hükümlere göre girişler alındığında çıkışta belli bir cihazı kontrol ederek bir mantıki hadiseyi meydana getirecek sistemin gerçekleştirilmesidir. Mesalâ bir yolcu asansörünün kontrol sisteminin şu işlemleri yapması gibi: Kapının kapalı olup olmadığı; hangi kat çağırıyor, yolcu tarafından seçilebildimi? Operatör tarafından veya yolcu tarafından kontrol edilebilmesi gibi.

Umumiyetle böyle sistemler iki sınıfa ayrılırlar: Birleşime göre çalışanlar sıraya göre çalışanlar. Biz burada birince sınıfa girenlerle uğraşacağız. Bu da belli girişlerin toplamına göre çıkışın ne olacağını incelenmesidir. İkinci sınıf devrelerde elemanların sırası yani meydana geliş zamanları önemlidir. Devrenin çıkışı girişlerin ve devrenin önceki durumunun bir fonksiyonudur. Bu mevzu bizim makalenin kapsamı dışındadır.

Birleşik mantık sistemlerinde istenenler umumiyetle daha evvelen karar verilmiştir. Bu giriş ve çıkış hükümleri doğruluk tablosuna nakledilmelidir. Bu tablo vasıtasıyla giriş ve Çıkışla ilgili eşitlikleri türetebiliriz. Tatbik edilecek metot şudur:

a) Doğruluk tablosunda çıkışı doğru olan sıralar (yani neticesi I olan sıralar) seçilerek işaretlenir.

b) Bu sıraların her biri içm giriş fonksiyonlarının neticeleri yazılır.

c) Bu neticeler birleştirilerek çıkış fonksiyonu bulunur.

Mesalâ : istenilen doğruluk tablosu Şekil 10 da gösterildiği gibi olsun yapılacak işlemi bura ya tatbik edelim.

A	0	1	F
1	1	1	1
1	0	1	0
0	1	1	1
1	0	0	0

F_{sABT}
 $f \rightarrow \bar{A}B\bar{C}$

Şekil 10

F neticesi doğru olan (yani 1 olan) (1) ve (3) satırları işaretler ve seçeriz. Fonksiyonun terimlerini yazarız. Bunlar sıra için $F = ABC$, üçüncü sıra için $F = \bar{A}B\bar{C}$ dir. Neticele-ri birleştirirsek :

A	B	F
1	1	1
0	1	1
1	0	1
0	0	0

Şekil 11

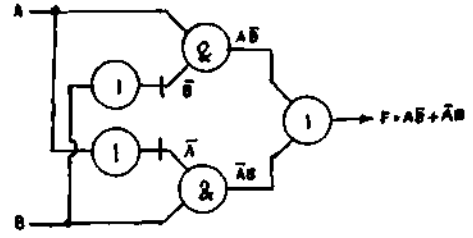
$F = ABC + \bar{A}B\bar{C}$ elde edilir.

Bir misal olarak muhtasar bir YAHUT devresi düşünelim Bu daha evvel uğraştığımız basit YAHUT devresinden farklıdır. Onda A ve B nin aynı anda 1 olması durumu yoktur. İstenilen işlem $A = 1$ yahut $B = 1$ iken çıkışın 1 olması. Fakat A ve B nin aynı anda = 1 olmaması halidir. Buna tekbül eden doğruluk tablosu şekilde gösterilmiştir. Tablodan $F = 1$ hali 2 ve 3 numaralı sıralardadır. Dolayısı ile istenilen eşitlik:

$F = \bar{A}B + A\bar{B}$ dir. Genel olarak doğruluk tablosundan elde edilen eşitlikler bu mısaldene nazaran çok daha kompleks olabilir bunun için bir veya daha fazla kaide tatbik ederek mümkün olan basitleştirmeyi yapmak lâzımdır

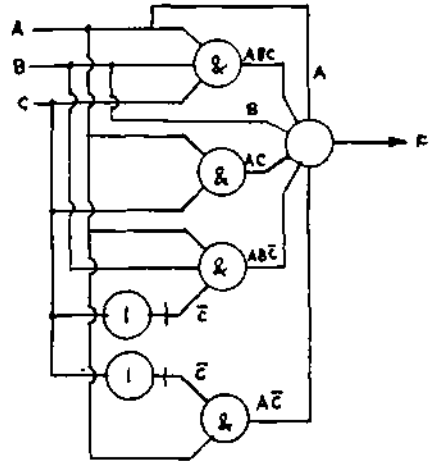
Bütün bunları yaptıktan sonraki iş elde edilen cebrik ifadenin mantık devresine çevrilmesidir. Bunu yapmak için daha önce incelediğimiz kapılar hakkındaki referanslar hatırlanmalıdır. Elde edilmiş olan cebrik ifadedeki her + işaret YAHUT devresine bir girişi gösterir ve her istihsal edilen netice yani çıkış bir VE devresine girişi icap ettirir. Yani $AB + CD$ toplamı iki girişli iki VE devresi ve iki girişli bir YAHUT devresine ihtiyaç bosterir.

Şimdi yukarıdaki misale dönelim. Orada $F = \bar{A}B + A\bar{B}$ idi. İki netice (çıkış) vardır. ($\bar{A}B$ ve $A\bar{B}$) Bundan dolayı iki girişli iki VE devresi lâzımdır Ayrıca VE devrelerinin çıkışlarını giriş kabul eden bir YAHUT devresi bulunacaktır Bunlara ilâveten \bar{A} ve \bar{B} için iki tane HAYIR devreside olacaktır. Bu fonksiyonun diyagramı Şekil 12 de gösterilmiştir.

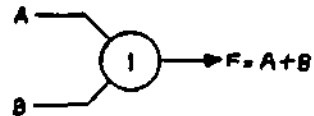
Şekil 12

Daha karışık bir misal olarak $F = AC + ABC + \bar{A}C + A + B$ ifadesini alalım. Bunun diyagramı şekil 13 deki gibidir. Her ne kadar şekilde C için iki ayrı değıştirici kullanılmışsa da bir tanesinden ikisinde beslenebilirdi. Bu misale daha evvel öğrendiğimiz kaideleri tatbik edebiliriz.

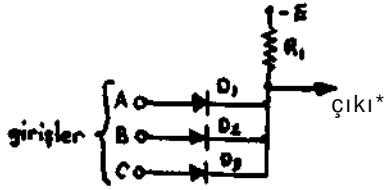
Şekil 13

$F = A(C + \bar{C}) + AB(C + \bar{C}) + A + B$
 $= A + AB + A + B$
 $= A + AB + B$ dir çünkü $C + \bar{C} = 1$
 $A + A = A$ idi $A + AB = A$ olduğu hatırlanırsa
 $= A + B$ elde edilir. Bundan böyle yukarıdaki çok karışık ifade basit bir YAHUT devresi haline gelmiş olmaktadır.

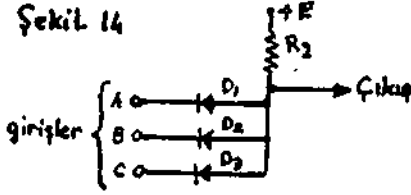
Mantık işlemlerini gerçekleştiren elektronik devreler.

VE ve YAHUT devrelerin gerçekleştiren çeşitli elektronik devreler vardır Bunların en basiti ve en ucuzu Şekil 14 ve 15 de gösterilen diotlardan meydana gelen sistemlerdir.

Diyodlarla gerçekleştirilmiş
VE Kapısı

Şekil 14

Diyodlarla gerçekleştirilmiş

YAHUT K«fMI

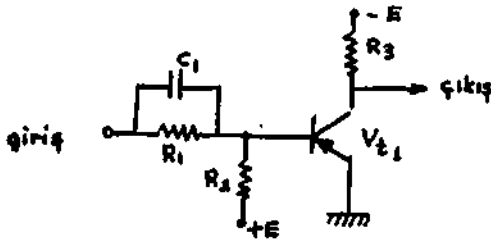
Şekil. 15"

Her iki kapıda şekilde görüldüğü gibi — E Volt gerilim seviyesini mantık gerilim seviyesi olarak almıştır. —E volt = «I» dir. 0 volt = «O» olarak alınmıştır. VE devresinde kolayca görülmüştür ki eğer A, B yahut C girişlerinden biri 0 volt ise D1, D2, D3 diyotlarından biri doğru polanmış olacağından çıkış 0 volt olacaktır. (Hakikatte diyodun iletim yönündeki gerilim düşümü dolayısıyla çıkış sıfırdan farklı olur. Bu 0,3 volt kadardır.) Eğer A,B ve C aynı anda —E volt gerilimde ise çıkış —E volt olacaktır.

Eğer girişlerin hepsi — fakat farklı gerilimlerde ise çıkış en düşük seviyedekinden yüksek olmayacaktır.

YAHUT kapısı durumunda bütün girişler 0 volt ise çıkış takriben sıfır olur. Eğer A yahut B yahut C veya bunlardan birkaçı —E volt geriliminde ise çıkış —E volt olacaktır. Burada —E volt = «I», 0 volt = «O» dir.

Bu sistemde giriş kaynakları çıkış akımını temin edebilecek gücü verebilmelidir. Çıkış seviyesi giriş uçlarının adedinin ve gerilimlerinin bir fonksiyonu olacaktır. Birkaç kattan sonra sinyal seviyeleri çok zayıflayacağından amplifikatör katları kullanılması icap edecektir. Şekil 16 da DEĞİL fonksiyonunu gerçekleştiren

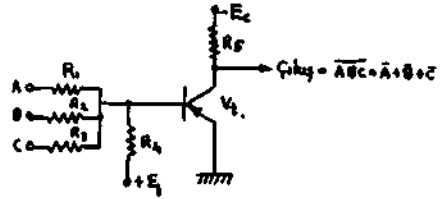
Şekil. 16

bir emetör montajlı amplifikatör görülmektedir

Giriş gerilimi sıfır ise («0») Vtl in bazı R1,R2 gerilim bölücüsü vasıtası ile pozitifte tutulur. Ve transistor kesimde kalır. Dolayısıyla çıkış —E volt olur. (Transistor kaçak akımı dolayısı ile R3 üzerinde meydana gelecek gerilim düşümü ihmal edilmiştir.) Bundan dolayı çıkış «I» dir.

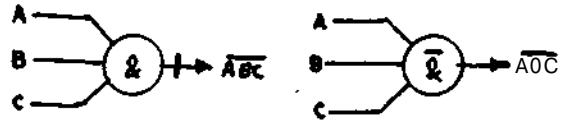
Eğer giriş «I» ise yani —E volt olursa Vtl bazı negatife gider. Transistor çalışır. R3 deki gerilim düşümü —E volt olur. Dolayısıyla çıkış 0 volt yani «O» olur. Yukarıdaki devre olarak karışık mantık sistemlerinin hücrelerini teşkil eder. Münaşip bağlantılar yapılarak istenilen sistem gerçekleştirilir.

Pratikte çok kullanılan diğer bir sistem DEĞİL ve VE sistemlerinin birleştirilmesinden meydana gelen kombinezonlardır. Bunun gibi DEĞİL ve HAHUT! sistemleride birleştirilebilir. Şekil 17 de DEĞİL-VE mantık devresi gösterilmiştir.

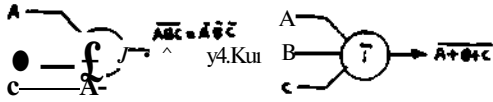

Şekil. 17

Referans gerilim seviyeleri «I» = 0 volt ve «O» = E, volt olsun, R1, R2, R3 baz dirençleri öyle seçilmiştir ki bütün girişler 0 volt «I» ise Vtl kesimdedir. Ve çıkış —E volt yani «O» dir. Eğer bir veya daha fazla giriş —E volt olursa Vtl ileten hale gelir. Çıkış sıfır volt yani «I» olur. Bu devre daha önce izah edilen DEĞİL devresi gibidir. Fakat girişlerinde VE fonksiyonunda vardır. Eşdeğer devre şekilde gösterilmiştir.

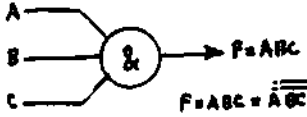
Yukarıdaki devrede açıkça görülmüştür ki referans seviyeler değiştirilirse yani «I» = —E volt ve «O» = 0 volt olursa transistor bütün girişler «O» iken kesimde olur. Girişlerden biri «I» ise ileten hale gelir. Bu şekilde DEĞİL - YAHUT kombinezonu meydana çıkar. İkisi arasında bir dualite vardır. Bir tanesi iki kombinezonu yerine getirecek şekilde kullanılabilir. Bu devre şematik olarak şekil 18 de gösterilmiştir.

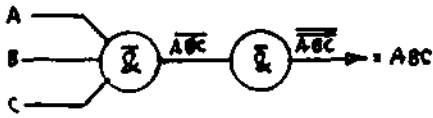
Şekil 19

Bu devrelerde bir sistemin hücreleri olarak yapılırlar. Bunların avantajı her hücrenin aynı zamanda lüzumlu amplifikasyonu da sağlamasıdır.

DEĞİL - VE fonksiyonu ile donatılma iki kademe halinde yapılır. Önce Boole cebri kullanılarak basit diyagram çizilir. Sonra her eleman eşdeğer DEĞİL - VE elemanları ile değiştirilir. Bir misal olarak VE kapısını alalım. Şekilde basit VE kapısı gösterilmiştir.

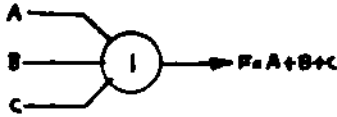

Bunun eşdeğer DEĞİL - VE devresi aşağıdaki gibidir.

Bunu yaparken $\bar{\bar{A}} = A$ olduğunu kabul ediyoruz. Biliyoruz ki bir DEĞİL - VE kombinasyonu olumsuzluk ifade eder onun için ikinci aynı tip bir devre kullanmaya ihtiyaç vardır.

Aynı şeyi YAHUT fonksiyonu için yapalım.

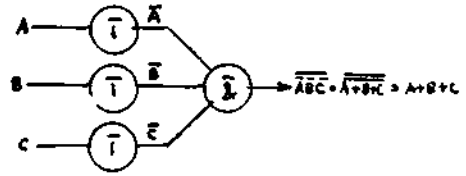
De Morgan teoremi kullanılırsa

$$F = A + B + C = \overline{\overline{A + B + C}} = \overline{\overline{A} \overline{B} \overline{C}} = \overline{\overline{A} \overline{B} \overline{C}}$$

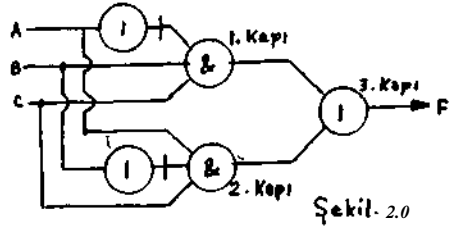
en sağdaki ifade istenilen çıkış, soldaki ifade ise girişleri $\bar{A}, \bar{B}, \bar{C}$ olan bir DEĞİL-VE kombinasyonu olarak kabul edildiğinde Şekil 19'daki devre elde edilir.

Yukarıdaki misallerde görüldüğü gibi bir fonksiyonun bu şekildeki donatımında basit mantık devrelerine nazaran daha fazla elemana ihtiyaç hasıl olmaktadır. Fakat buna rağmen VE, YAHUT ve DEĞİL fonksiyonlarını ihiva eden karışık sistemlerde bu metod kullanıldığında eleman sayısı azaltabilmektedir. Bunu aşağıdaki misalle görelim. $\overline{ABC} + \overline{ABC}$ fonksiyonunu nazarı itibare alalım. Basit mantık devrelerini düşünürsek yukarıdaki fonksi-

yonda iki VE kapısı, iki DEĞİL elemanı ve bir YAHUT kapısı vardır. Bu devre Şekil 20'de gösterilmiştir.

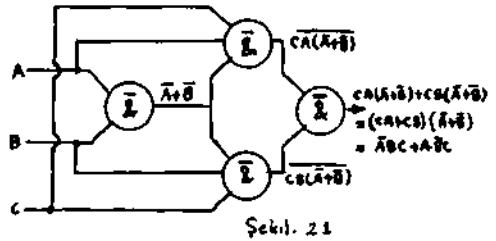

Şekil 20

Şekil 21

Şekil 21'de ise DEĞİL - VE kombinasyonu kullanılarak türetilen devre görülmektedir.

Şekil 22

Şekilde görüldüğü gibi eleman sayısı azalmıştır. Bu devre dört transistorle gerçekleştirildiği halde, basit VE, YAHUT elemanları kullanılan devrede üç kapı iki değiştirici olmak üzere toplam sekiz diyot iki transistor ihtiyacı gösterir. Transistor ve diyot fiyatları aynı kabul edebiliriz. Sonucu devrenin daha ekonomik olduğu görülmektedir. Fakat DEĞİL - VE kombinasyonunda daha fazla güce ihtiyaç olacaktır. Sıraya göre çalışan açma - kapama sistemleri makalemiz mevzuu dışında kaldığından temas edilmeyecektir. Burada sadece açma - kapama devreleri cebirine bir giriş anlatılmıştır. Bu mevzuda daha geniş malumat aşağıda iki ve üç numarada gösterilen referanslarda bulunabilir.

Referanslar :

1. An Investigation into the laws of Thought G. Boole. 1854
2. The Logic Design of Transistor Digital Computers. Maley, Earle
3. A Set of Five Independent Postulates for Boolean Algebra H.M. Sheffer, Trans. Amer. Math. Soc. Vol. 14 1913
4. Switching Circuits for Engineers M.P. Marcus 1962